

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Svenska

Tema: Svenska språkets utveckling genom historien

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Det svenska språkets ursprung, historiska utveckling och släktskapsförhållanden. Språkförändring.

Betygskriterium (E)

Eleven kan, i förberedda samtal och diskussioner, muntligt förmedla egna tankar och åsikter samt genomföra muntlig framställning inför en grupp. Detta gör eleven med viss säkerhet. Språk, stil och disposition är anpassade till syfte, mottagare och kommunikation.

[Gy11, Svenska 3]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till språkets utveckling (10 min)

- Presentera ämnet och syftet med lektionen.
- Ge en översikt av de olika perioderna i svenskans historia.
- Diskutera språkets roll i samhället.
- Ställ frågor för att aktivera elevernas förkunskaper.

2. Genomgång av språkutveckling (15 min)

- Fokusera på viktiga historiska händelser som påverkat svenskan.
- Diskutera lånord och språkliga förändringar.
- Använd exempel från litteratur och talad svenska.
- Visa korta videoklipp eller bilder som illustrerar utvecklingen.

3. Gruppdiskussioner (15 min)

- Dela in eleverna i grupper för att diskutera en viss period i språkets utveckling.
- Ge varje grupp en uppsättning frågor att fundera på.
- Be grupperna att förbereda en kort presentation av sina diskussioner.
- Samla in deras insikter till en gemensam sammanställning.

4. Avslutande reflektion och sammanfattning (10 min)

- Sammanfatta de viktigaste punkterna från lektionen.
- Be eleverna att reflektera över hur språket påverkar identitet och kultur.
- Diskutera hur kunskap om språkets utveckling är relevant idag.
- Ge eleverna möjlighet att ställa frågor eller dela sina tankar.

Ämnesinnehåll

- **Svenska språkets ursprung:** En introduktion till hur svenska språket har sitt ursprung från de germanska språken och hur det har utvecklats över tid till dagens form.
- **Språkhistoriska perioder:** Genomgång av de olika faserna; runsvenska, fornnordiska, fornnordisk tid och medeltid i termer av språk och stil.
- **Lånordens påverkan:** Hur låneord från andra språk har integrerats i svenskan och deras betydelse för språket idag.
- **Språkförändring:** Diskutera mekanismer bakom språkförändring och faktorer som bidrar till dessa förändringar i samhället.
- **Språkets funktion i samhället:** Hur svenskan används i olika kontexter och dess roll i att forma kultur och identitet.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Runor	De skriftecken som användes för att skriva på skandinaviska språk under jernalderen.	Från det urgermanska språket, där ordet har betydelsen "skrift".
Lånord	Ord som har tagits från ett annat språk och integrerats i svenskan.	Kommer från tyskans "leihen" vilket betyder "låna".
Dialekt	En variant av språket som talas i ett visst geografiskt område.	Ursprung från grekiska "dialektos", som betyder "konversation".

Diskussionsfrågor

- A. Hur kan språkförändringar påverka en människas identitet?
- B. Vad betyder det för en kultur när låneord används flitigt i språket?
- C. Vilka spår av andra språk kan vi se i dagens svenska, och vad säger det om vår historia?

Aktivitet

Eleverna skall genomföra en liten forskning av en specifik tidsperiod i svensk språk historia. De ska förbereda en presentation som belyser viktiga händelser och exempel på språkets användning under denna tid. Presentationen kan inkludera visuella hjälpmedel och tidslinjer som visar utvecklingen över tid. De får 30 minuter för att förbereda sin presentation i grupper.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är runor?	De skrifttecken som användes i de fornnordiska språken.
Vad innebär språkförändring?	Processer genom vilka ett språk utvecklas och förändras över tid.
Ge exempel på ett låneord i svenskan.	Kafé, som kommer från franskan.
Vilka faktorer bidrar till språkets utveckling?	Kulturell utbyte, sociala nätverk och teknologi.
Vad menas med dialekt?	En variant av ett språk som talas i ett specifikt geografiskt område.
Vilken tid var författare mest aktiva under medeltiden?	Från 1100 till slutet av 1500-talet.
Vad betyder släktskap i språk?	Relationen mellan olika språk och hur de har utvecklats från gemensamma rötter.
Hur påverkar språk vår kultur?	Språket formar och speglar kulturella normer och identiteter.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva en kort uppsats om svenska språkets utveckling under en vald tidsperiod. Uppsatsen ska vara 2-3 A4-sidor lång och innefatta exempel på kulturella och språkliga förändringar samt reflektioner kring deras påverkan på det svenska språket idag.

Citat

“Språket är människans främsta redskap för reflektion, kommunikation och kunskapsutveckling.” – Okänd.

Detta citat sammanfattar vikten av språket som en central del av vår kultur och identitet, vilket är centralt för att förstå språkets utveckling.

Tags: [Lektion](#)